

- up bank – Xinhua, Reuters, 04 November 2016, <https://www.reuters.com/article/china-sco-banks-idUSL4N1D45X1> (3 October 2021).
33. epanovi, J. (2021), «Russia and the Shanghai Cooperation Organization: a question of the commitment capacity». *European politics and society*, 123–.
34. SCO Development Bank: Prospects of the SCO development bank, cgm, 06 June 2018, https://news.cgm.com/news/7a517a4d32454464776c6d636a4e6e62684a4856/share_p.html (3 October 2021).
35. Song, W. (2016), «Interests, Power and China's Difficult Game in the Shanghai Cooperation Organization (SCO)». *Journal of Contemporary China*, 17, 85101–.
- Song, W. (2016), *China's approach to Central Asia: The Shanghai Co-operation organisation*. London: Routledge.
36. The Moscow Declaration of the Council of Heads of State of the Shanghai Cooperation Organisation, The Shanghai Cooperation Organisation. 10 November 2020, <http://eng.sectso.org/news/20201110690356/html> (4 October 2021).
37. The Shanghai Convention on Combating Terrorism, Separatism and Extremism, 23 February 2020, <http://eng.sectso.org/documents/>.
38. Tsygankov, A.P. (Ed.). (2018), *Routledge Handbook of Russian Foreign Policy* (1st ed.). London: Routledge.
39. Vitaliy Bushuev, Valeriy Pervuhin, SCO energy club: what it should be?, Energy Strategy Institute special for Info SCO, 13 March 2012, <http://infoshos.ru/en/?idn=9616> (3 October 2021).
40. Wang, J, & Kong, D. (2019), «Counter-Terrorism Cooperation Between China and Central Asian States in the Shanghai Cooperation Organization». *China Quarterly of International Strategic Studies*, 5, 1, 6579–.
41. Yuan, Jing-Dong. (2010), «China's Role in Establishing and Building the Shanghai Cooperation Organization (SCO)». *Journal of Contemporary China*, 19, 855869–.
42. Zhao, S. (2019), «China's Belt-Road Initiative as the Signature of President Xi Jinping Diplomacy: Easier Said than Done». *Journal of Contemporary China*, 29, 319–335.

یابد و این کشور در یکی از مسیرهای کلیدی کریدور شمال - جنوب اختلال ایجاد کند، مزیت ژئواکونومیک ایران با چالشی جدی مواجه خواهد شد. اختلافات جدی ایران با هریک از کشورهای عضو سازمان، همچون اختلافی که در سال‌های اخیر با تاجیکستان پدید آمده است، می‌تواند در زمینه حمایت سازمان از این ابتکار چالش‌های جدی ایجاد کند که با توجه به ساختار اجماعی تصمیم‌گیری در سازمان، مخالفت یک کشور می‌تواند اختلال‌های جدی در مسیر نقش‌آفرینی این نهاد در این مسیر ایجاد نماید.

نتیجه‌گیری

سازمان همکاری شانگهای نماد فرایند جدید رژیم‌سازی در اوراسیای پسا جنگ سرد محسوب می‌شود. چنانچه اشاره شد، روابط قدرت، متغیر کانونی شکل دهنده به فرایند رژیم‌سازی شانگهای بوده است. افزون بر این، دغدغه دستاوردهای نسبی در شکل‌دهی به مدل رفتاری اعضای این سازمان نقش کلیدی داشته است؛ از همین رو، نهادینگی این سازمان ضعیف بوده و انتظارات اعضا در حوزه‌های محدود امنیتی و اقتصادی همگرا شده است. دامنه قاعده‌نویسی این نهاد به مقابله با تهدیدات نوین امنیتی و ایجاد رویه‌های حداقلی در همکاری اقتصادی محدود شده است.

مهم‌ترین پیامد عضویت دائم ایران در این نهاد پذیرش قواعد سازمان همکاری شانگهای در مبارزه با تروریسم، افراط‌گرایی و تجزیه‌طلبی است؛ به دیگر سخن، ایران در فرایند عضویت دائم در این نهاد، رژیم نوپدید مقابله با تهدیدات نوین امنیتی در جغرافیای این نهاد را می‌پذیرد و به الزامات اجرایی آن در قالب مشارکت در ساختار منطقه‌ای مقابله با تروریسم پایبندی نشان خواهد داد. هرچند که بهره‌مندی از همکاری‌های کشورهای عضو در مقابله با تهدیدات مشترک، دستاوردهایی نیز برای کشورمان در پی خواهد داشت. افزون بر این، با تصویب سایر اسناد امنیتی و سیاسی، حداقلی از روابط سیاسی باثبات میان ایران و سایر اعضای سازمان شکل خواهد گرفت.

عضویت دائم ایران در سازمان همکاری شانگهای زمینه را برای قاعده‌مندی حداقلی روابط اقتصادی این کشور با سایر اعضای سازمان فراهم خواهد آورد. اشاره شد که رژیم‌سازی سازمان در حوزه اقتصادی، ناشی از اهمیت دستاوردهای نسبی برای اعضا، به‌ویژه روسیه به صورتی بسیار محدود شکل گرفته است. در میان مدت، دستاوردهای اقتصادی ایران به میزان کنشگری مبتکرانه این کشور در این نهاد و ایجاد اجماع برای اجرایی کردن ابتکارات اقتصادی وابسته خواهد بود. ▶